

II

(Oznámenia)

OZNÁMENIA INŠTITÚCIÍ, ORGÁNOV, ÚRADOV A AGENTÚR EURÓPSKEJ
ÚNIE

EURÓPSKA KOMISIA

OZNÁMENIE KOMISIE

Dočasný krízový rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie
Ruska proti Ukrajine

(2022/C 131 I/01)

1. AGRESIA RUSKA PROTI UKRAJINE, JEJ VPLYV NA HOSPODÁRSTVO EÚ A POTREBA DOČASNÝCH
PODPORNÝCH OPATRENÍ ŠTÁTNEJ POMOCI

1. Rusko 22. februára 2022 nezákonne uznalo na Ukrajine Doneckú a Luhanskú oblasť, ktoré nie sú pod kontrolou vlády, za nezávislé subjekty. 24. februára 2022 začalo Rusko proti Ukrajine nevyprovokovanú a neodôvodnenú vojenskú agresiu. Európska únia (EÚ) a medzinárodní partneri na toto závažné porušenie územnej celistvosti, zvrchovanosti a nezávislosti Ukrajiny okamžite reagovali zavedením reštriktívnych opatrení (sankcií). Sankcie zaviedli aj proti Bielorusku vzhľadom na jeho úlohu pri uľahčovaní ruskej vojenskej agresie. V nasledujúcich týždňoch boli prijaté ďalšie opatrenia a v závislosti od vývoja situácie je možné prijatie aj iných opatrení. Určité reštriktívne ekonomické protiopatrenia ⁽¹⁾ sa rozhodlo prijať aj Rusko.
2. Ruská vojenská agresia proti Ukrajine, uložené sankcie a protiopatrenia, ktoré prijalo napríklad Rusko, budú mať hospodárske dôsledky na celý vnútorný trh. Podniky v EÚ môžu byť zasiahnuté viacerými spôsobmi, priamo aj nepriamo. Prejaviť sa to môže klesajúcim dopytom, prerušením existujúcich zmlúv a projektov s následnou stratou obratu, narušením dodávateľských reťazcov, najmä surovín a polotovarov alebo iných vstupov, ktoré už nemožno získať, alebo nie sú ekonomicky dostupné.
3. Ruská vojenská agresia proti Ukrajine viedla k narušeniu dodávateľských reťazcov pri dovoze určitých výrobkov z Ukrajiny do EÚ, najmä obilnín a rastlinných olejov, ako aj pri vývoze z EÚ na Ukrajinu. Rast cien elektriny a plynu v EÚ výrazne ovplyvnil trh s energiami. Pravdepodobnosť ruskej vojenskej agresie proti Ukrajine ovplyvňovala trh s energiami už niekoľko týždňov pred reálnou agresiou. Vysoké ceny energií ovplyvňujú viaceré hospodárske odvetvia, nevynímajúc oblasti obzvlášť zasiahnuté pandémiou COVID-19, ako je doprava a cestovný ruch. Tento vplyv sa prejavil aj na finančných trhoch, pričom obavy vládnú najmä vzhľadom na likviditu a volatilitu trhu v obchodovaní s komoditami. Vojenská agresia Ruska proti Ukrajine viedla aj k veľkému vysídľovaniu ukrajinských občanov, či už v rámci krajiny alebo do susedných štátov, a k bezprecedentnému prílevu utečencov do EÚ, čo má vážne humanitárne a hospodárske dôsledky.
4. Geopolitická kríza vyvolaná agresiou Ruska proti Ukrajine má mimoriadne závažný vplyv aj na odvetvie poľnohospodárstva, potravinárskeho priemyslu, rybolovu a akvakultúry. Vysoké ceny energií sa prejavujú aj v zdražovaní hnojív. Ich dodávky sú ovplyvnené aj obmedzeniami dovozu hnojív z Ruska a Bieloruska. Kríza bude mať pravdepodobne vážne dôsledky na dodávky obilia (obzvlášť kukurice) a olejnatých semien (slnečnice a repky olejnej) alebo derivátov škrobu z Ukrajiny a Ruska do EÚ a povedie k výraznému zvýšeniu cien krmív pre

⁽¹⁾ Napríklad 6. marca 2022 vláda Ruskej federácie prijala dekrét č. 299, ktorým sa mení odsek 2 metodiky na určenie výšky náhrady, ktorá sa má zaplatiť majiteľovi patenty pri rozhodovaní o použití vynálezu, úžitkového vzoru, rozhodnutia o použití vynálezu bez jeho súhlasu, ako aj postupu jej vyplatenia. V tejto pozmeňujúcej úprave sa neráta so „žiadnou kompenzáciou za používanie vynálezu“, úžitkového vzoru alebo priemyselného dizajnu „majiteľov patentov“ z cudzích štátov, ktoré sa dopúšťajú „nepriateľských činov“.

hospodárske zvieratá. Kombinovaný vplyv tohto zvýšenia nákladov na energie, obilie a oleje najvýraznejšie pociťuje chov hospodárskych zvierat^(?). Ukrajina je aj dôležitým výrobcom a vývozcom rastlinných olejov (najmä slnečnicového), takže zvyšovanie cien uvedených výrobkov má dosah na prevádzkovateľov v odvetví spracovania potravín a núti ich hľadať alternatívy.

5. Druhou obavou je nemožnosť zachovať tok výrobkov EÚ na Ukrajinu a potenciálne aj do Ruska a Bieloruska z dôvodu vojnovnej situácie alebo pre sankcie. To podľa všetkého ovplyvní najmä odvetvia vína a liehovín, spracovaných potravín (vrátane spracovaného ovocia a zeleniny), čokolády, cukrovniiek, počiatočnej dojčenskej výživy a krmiva pre spoločenské zvieratá (v prípade Ruska), ovocia a zeleniny (v prípade Bieloruska) a väčšiny poľnohospodárskych produktov (v prípade Ukrajiny).
6. Situáciu zhoršuje prudký nárast výrobných nákladov, čiastočne v dôsledku zvýšenia nákladov na dusíkaté hnojivá po extrémnom zdražení zemného plynu, ale aj z dôvodu priameho využívania energií v poľnohospodárskych výrobných procesoch. Keďže Rusko a Bielorusko sú významnými výrobcami a vývozcami všetkých troch hlavných hnojív (dusík, fosfor, draslík), sankcie budú mať za následok ešte vyššie ceny hnojív.
7. Na základe týchto skutočností sa Komisia rozhodla prijať toto oznámenie s cieľom spresniť kritériá na posúdenie zlučiteľnosti opatrení štátnej pomoci s vnútorným trhom, pričom ide o opatrenia, ktoré môžu členské štáty prijať na nápravu hospodárskych účinkov v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine a následných sankcií, ktoré zaviedla EÚ a medzinárodní partneri, ale aj protiopatrení, ktoré prijalo napríklad Rusko^(?). Na zmiernenie bezprostredných negatívnych sociálnych a hospodárskych následkov v EÚ, zachovanie hospodárskych činností a pracovných miest a uľahčenie potrebných štrukturálnych úprav v reakcii na novú hospodársku situáciu spôsobenú ruskou vojenskou agresiou proti Ukrajine je koordinovaná hospodárska reakcia členských štátov a inštitúcií EÚ rozhodujúca.

1.1. Sankcie, ktoré zaviedla Európska únia a medzinárodní partneri

8. Po nevyprovokovanej a neodôvodnenej agresii Ruska proti Ukrajine odsúdila Rada Európskej únie viacero balíkov reštriktívnych opatrení.
9. Rada 23. februára 2022 odsúdila balík opatrení, ktorý zahŕňa i) ciele sankcie proti 351 členom ruskej Štátnej dumy a ďalším 27 osobám, ii) obmedzenia hospodárskych vzťahov s časťami Doneckej a Luhanskej oblasti Ukrajiny, ktoré nie sú pod kontrolou vlády, a iii) obmedzenia prístupu Ruska na kapitálové a finančné trhy a služby EÚ^(*).

^(?) Ukrajina je pre EÚ štvrtým najväčším dovozcom potravín a kľúčovým dovozcom obilia (zabezpečuje 52 % kukurice dovážanej do EÚ, 19 % mäkkej pšenice), rastlinných olejov (23 %) a olejnatých semien (22 %, najmä repky olejnej: 72 %). Svetové ceny potravín sú už teraz vysoké a vzhľadom na situáciu sa zrejme budú ďalej zvyšovať.

^(?) Napríklad podľa databázy Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) Global Brand Database, databázy WIPO Global Designs Database a databázy PatentSight bolo v marci 2022 v Rusku platných približne 150 000 ochranných známok, 2 000 priemyselných dizajnov a 44 000 patentov vlastnených firmami z EÚ. Ochranné známky firiem z EÚ chránené v Rusku sa týkajú najmä týchto odvetví: farmaceutický priemysel, kozmetika, automobilový priemysel, chemický a spotrebný tovar, móda a luxusný tovar. Vzhľadom na neurčitú terminológiu v pozmeňujúcej úprave týkajúcej sa metodiky náhrady vyplácanej majiteľom patentov na základe dekrétu č. 299 zo 6. marca 2022 (pozri poznámku pod čiarou č. 1), ktorý prijala ruská vláda, a vzhľadom na ekonomickú expozíciu podnikov EÚ a ich nehmotné aktíva v Rusku môže mať takéto protiopatrenie na podniky EÚ rozsiahly a škodlivý vplyv.

^(*) Nariadenie Rady (EÚ) 2022/259 z 23. februára 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narušujúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 42 I, 23.2.2022, s. 1); vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2022/260 a 2022/261 z 23. februára 2022, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narušujúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 42 I, 23.2.2022, s. 3); Ú. v. EÚ L 42 I, 23.2.2022, s. 15); nariadenie Rady (EÚ) 2022/262 z 23. februára 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 42 I, 23.2.2022, s. 74); nariadenie Rady (EÚ) 2022/263 z 23. februára 2022 o reštriktívnych opatreniach v reakcii na uznanie častí Doneckej a Luhanskej oblasti Ukrajiny, ktoré nie sú kontrolované vládou, a na nariadenie nasadenia ruských ozbrojených síl do týchto častí (Ú. v. EÚ L 42 I, 23.2.2022, s. 77); rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/264 z 23. februára 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 42 I, 23.2.2022, s. 95); rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/265 a 2022/267 z 23. februára 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa naruša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 42 I, 23.2.2022, s. 98; Ú. v. EÚ L 42 I, 23.2.2022, s. 114); a rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/266 z 23. februára 2022 o reštriktívnych opatreniach v reakcii na uznanie častí Doneckej a Luhanskej oblasti Ukrajiny, ktoré nie sú kontrolované vládou, a na nariadenie nasadenia ruských ozbrojených síl do týchto častí (Ú. v. EÚ L 42 I, 23.2.2022, s. 109).

10. Rada 25. februára 2022 odsúhlasila ďalšie sankcie proti Rusku zamerané na: i) finančné odvetvie, ii) odvetvie energetiky a dopravy, iii) položky s dvojakým použitím, iv) kontrolu a financovanie vývozu, v) vízovú politiku a vi) dodatočné sankcie proti ruským a iným (aj bieloruským) jednotlivcom ⁽⁵⁾.
11. Rada 28. februára 2022 rozhodla o uzatvorení európskeho vzdušného priestoru pre ruské lietadlá a prijala preventívne opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby Ruská centrálna banka nemohla použiť svoje medzinárodné rezervy spôsobmi, ktoré by účinok prijatých opatrení oslabil ⁽⁶⁾. Rada prijala aj ďalšie sankcie voči ruským osobám ⁽⁷⁾.
12. Rada 1. marca 2022 prijala ďalšie opatrenia: i) odstránenie vybraných ruských bánk zo systému zasielania správ SWIFT ⁽⁸⁾, ii) opatrenia proti dezinformáciám šíreným ruskými štátnymi médiami Russia Today a Sputnik ⁽⁹⁾.
13. Rada 2. marca 2022 rozhodla o zavedení ďalších sankcií proti Bielorusku vzhľadom na jeho úlohu pri uľahčovaní vojenskej agresie, pričom sankcie sa týkali obchodu s tovarom používaným na produkciu alebo spracovanie tabakových výrobkov, nerastných produktov, výrobkov z chloridu draselného („potaše“), dreva, cementu, zo železa a ocele a výrobkov z gumy. Zakázala aj vývoz položiek a technológií s dvojakým použitím do Bieloruska alebo ich používanie v Bielorusku, vývoz tovaru a technológií, ktoré by mohli prispieť k vojenskému, technologickému, obrannému a bezpečnostnému rozvoju v Bielorusku, a vývoz strojových zariadení spolu s obmedzeniami poskytovania súvisiacich služieb ⁽¹⁰⁾. Rada prijala aj individuálne opatrenia proti 22 bieloruským jednotlivcom ⁽¹¹⁾.
14. Rada 9. marca 2022 prijala dodatočné opatrenia zamerané na bieloruský finančný sektor vrátane vylúčenia troch bieloruských bánk zo systému SWIFT, zákazu transakcií s Bieloruskou centrálnou bankou, obmedzenia

⁽⁵⁾ Rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/327 z 25. februára 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 48, 25.2.2022, s. 1); nariadenie Rady (EÚ) 2022/328 z 25. februára 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 49, 25.2.2022, s. 1); rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/329 z 25. februára 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 50, 25.2.2022, s. 1); nariadenie Rady (EÚ) 2022/330 z 25. februára 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 51, 25.2.2022, s. 1); rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/331 z 25. februára 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 52, 25.2.2022, s. 1); vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2022/332 z 25. februára 2022, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 53, 25.2.2022, s. 1); rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/333 z 25. februára 2022 o čiastočnom pozastavení uplatňovania Dohody medzi Európskym spoločenstvom a Ruskou federáciou o zjednodušení postupu pri vydávaní víz občanom Európskej únie a Ruskej federácie (Ú. v. EÚ L 54, 25.2.2022, s. 1).

⁽⁶⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/334 z 28. februára 2022, ktorým sa mení nariadenie Rady (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 57, 28.2.2022, s. 1), a rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/335 z 28. februára 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 57, 28.2.2022, s. 4).

⁽⁷⁾ Vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2022/336 z 28. februára 2022, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 58, 28.2.2022, s. 1) a rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/337 z 28. februára 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 59, 28.2.2022, s. 1).

⁽⁸⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/345 z 1. marca 2022, ktorým sa mení nariadenie Rady (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 63, 2.3.2022, s. 1), a rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/346 z 1. marca 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 63, 2.3.2022, s. 5).

⁽⁹⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/350 z 1. marca 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 65, 2.3.2022, s. 1), a rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/351 z 1. marca 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 65, 2.3.2022, s. 5).

⁽¹⁰⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/355 z 2. marca 2022, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 765/2006 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu v Bielorusku (Ú. v. EÚ L 67, 2.3.2022, s. 1), a rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/356 z 2. marca 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2012/642/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu v Bielorusku (Ú. v. EÚ L 67, 2.3.2022, s. 103).

⁽¹¹⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/345 z 1. marca 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 63, 2.3.2022, s. 1), a rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/354 z 2. marca 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 63, 2.3.2022, s. 5).

finančných tokov z Bieloruska do EÚ a zákazu poskytovania eurobankoviek Bielorusku⁽¹²⁾. Rada zaviedla aj ďalšie restriktívne opatrenia, pokiaľ ide o vývoz tovaru a rádiokomunikačných technológií pre námornú plavbu do Ruska. Okrem toho uložila restriktívne opatrenia voči ďalším 160 osobám⁽¹³⁾. Rada 15. marca 2022⁽¹⁴⁾ odsúhlasila aj ďalšie odvetvové a individuálne opatrenia proti Rusku. Rada sa rozhodla najmä: i) zakázať všetky transakcie s určitými štátnymi podnikmi, ii) zakázať poskytovanie akýchkoľvek ratingových služieb, ako aj prístup k akýmkoľvek predplateným službám v súvislosti s ratingovými činnosťami akejkoľvek ruskej osobe alebo subjektu, iii) rozšíriť zoznam osôb spojených s ruskou obrannou a priemyselnou základňou, ktorým sa ukladajú prísnejšie obmedzenia týkajúce sa vývozu položiek s dvojakým použitím a technológií, ktoré by mohli prispievať k technologickému zlepšeniu ruského sektora obrany a bezpečnosti, a iv) zakázať nové investície do ruského energetického sektora a zaviesť komplexné vývozné obmedzenie na zariadenia, technológie a služby pre energetický priemysel, v) zaviesť ďalšie obchodné obmedzenia týkajúce sa železa a ocele, ako aj luxusného tovaru⁽¹⁵⁾. Rada sa okrem toho rozhodla sankcionovať kľúčových ruských oligarchov, lobistov a propagandistov, ako aj kľúčové spoločnosti v leteckom, vojenskom, lodiarskom a strojárskom odvetví, ako aj v odvetví dvojakého použitia⁽¹⁶⁾.

15. V úzkej spolupráci s EÚ zaviedli sankcie aj medzinárodní partneri, najmä Spojené štáty, Spojené kráľovstvo, Kanada, Nórsko, Japonsko, Južná Kórea, Švajčiarsko a Austrália.

1.2. Podniky a domácnosti postihnuté vysokými cenami plynu a elektriny alebo prerušením dodávok energií

16. V dôsledku súčasnej krízy vzrástli ceny plynu a elektriny, ktoré výrazne prevýšili už i tak vysoké úrovne zaznamenané v období pred agresiou. V tejto súvislosti Komisia odkazuje na súbor nástrojov, ktorý predstavila už v októbri 2021⁽¹⁷⁾ (ďalej len „októbrové oznámenie“), a na oznámenie REPowerEU z 8. marca 2022 (ďalej len „oznámenie REPowerEU“)⁽¹⁸⁾ ⁽¹⁹⁾.
17. Veľmi vysoké ceny energií poškodzujú hospodárstvo, ako aj kúpnu silu občanov EÚ, najmä tých najzraniteľnejších. Európska centrálna banka pred ruskou agresiou odhadla, že cenové šoky v energetike znížia rast HDP v roku 2022 približne o 0,5 percentuálneho bodu. Pokračujúce vysoké ceny energií pravdepodobne prehĺbia chudobu a zasiahnu konkurencieschopnosť podnikov. Vyšším výrobným nákladom čelia najmä energeticky náročné priemyselné odvetvia. Pre tieto zvýšené náklady môže byť ohrozená ďalšia činnosť podnikov, ktoré by inak boli ziskové, čo môže mať dosah aj na zamestnanosť.

⁽¹²⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/398 z 9. marca, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 765/2006 o restriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu v Bielorusku a zapojenie Bieloruska do ruskej agresie voči Ukrajine (Ú. v. EÚ L 82, 9.3.2022, s. 1).

⁽¹³⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/394 z 9. marca 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 833/2014 o restriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 81, 9.3.2022, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2022/427 z 15. marca 2022, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o restriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narušujúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 87, 15.3.2022, s. 1); nariadenie Rady (EÚ) 2022/428 z 15. marca 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 833/2014 o restriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 87 I, 15.3.2022, s. 13).

⁽¹⁵⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/428 z 15. marca 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 833/2014 o restriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 87 I, 15.3.2022, s. 13) a rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/430 z 15. marca 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o restriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 87 I, 15.3.2022, s. 56).

⁽¹⁶⁾ Vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2022/427 z 15. marca 2022, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o restriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narušujúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 87 I, 15.3.2022, s. 1) a rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/429 z 15. marca 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o restriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa naruša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 87 I, 15.3.2022, s. 44).

⁽¹⁷⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, COM(2021) 660 final z 13. októbra 2021 – Boj s rastúcimi cenami energie: súbor nástrojov pre opatrenia a podporu.

⁽¹⁸⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, COM(2022) 108 final z 8. marca 2022 – REPowerEU: spoločné európske pravidlá pre cenovo dostupnejšiu, bezpečnejšiu a udržateľnejšiu energiu.

⁽¹⁹⁾ Prostredníctvom Nástroja technickej podpory zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/240 z 10. februára 2021 (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 1) Komisia poskytuje na požiadanie členským štátom pomoc pri koncipovaní a vykonávaní reforiem zameraných na zabezpečenie cenovo dostupnejších, bezpečnejších a udržateľnejších energií.

18. Súbor nástrojov, ktorý Komisia predstavila v októbri 2021, sa ukázal ako užitočný a vo veľkej miere sa uplatňuje. V súlade s ním prijala opatrenia väčšina členských štátov. Vďaka nim sa znížili účty za energiu pre približne 71 miliónov domácností a niekoľko miliónov malých a stredných podnikov (ďalej len „MSP“) a mikropodnikov. Celkové náklady na tieto opatrenia predstavujú viac ako 23 miliárd EUR.
19. V oznámení REPowerEU sa uvádzajú ďalšie usmernenia a nové opatrenia na zvýšenie výroby zelenej energie, diverzifikáciu dodávok a zníženie dopytu vrátane prípravných opatrení na budúcu zimu. Urýchlenie zelenej transformácie zníži emisie, zmenší závislosť od dovážaných fosílnych palív a ochráni pred prudkým zdražovaním. Preto je nevyhnutné súčasnú krízu riešiť. V krátkodobom horizonte však môže byť potrebná dočasná podpora na pomoc spoločnostiam, ktoré čelia vysokým cenám energií.

1.3. Potreba úzkej európskej koordinácie vnútroštátnych opatrení štátnej pomoci

20. Cielené a primerané uplatňovanie kontroly štátnej pomoci EÚ slúži na to, aby vnútroštátne podporné opatrenia prijaté na pomoc podnikom a pracovníkom postihnutým súčasťou krízou boli účinné. Kontrola štátnej pomoci EÚ takisto garantuje, aby sa vnútorný trh EÚ netrieštil a aby podmienky zostali pre všetkých rovnaké. Integrita vnútorného trhu je dôležitá na zvládnutie vonkajšieho tlaku a zabránenie pretekom v poskytovaní dotácií, v rámci ktorých by solventnejšie členské štáty míňali viac než ich susedia, a to na úkor súdržnosti v rámci Únie.

1.4. Vhodné opatrenia štátnej pomoci

21. V rámci celkového úsilia členských štátov riešiť výzvy vyplývajúce z geopolitickej situácie sa v tomto oznámení stanovujú možnosti členských štátov v rámci pravidiel EÚ o štátnej pomoci na zabezpečenie likvidity a prístupu k financovaniu v prípade podnikov, najmä MSP, ktoré v súčasnej kríze čelia hospodárskym výzvam.
22. Ako sa uvádza v októbrovom oznámení, opatrenia v prospech nekomerčných spotrebiteľov energií nepredstavujú štátnu pomoc za predpokladu, že nejde o nepriame zvýhodnenie konkrétneho odvetvia alebo podniku. Členské štáty môžu napríklad poskytovať osobitné sociálne platby tým najohrozenejším a pomôcť im tak uhradiť účty za energiu v krátkodobom horizonte alebo poskytnúť podporu na zlepšenie energetickej efektívnosti a zároveň zaistiť účinné fungovanie trhu.
23. Opatrenia zamerané na komerčných spotrebiteľov energií nepredstavujú štátnu pomoc za predpokladu, že sú všeobecnej povahy. Takéto neselektívne opatrenia môžu mať napríklad formu všeobecného zníženia daní alebo odvodov, zníženej sadzby na dodávky zemného plynu, elektriny alebo diaľkového vykurovania alebo znížených sieťových nákladov. Pokiaľ vnútroštátne intervencie spĺňajú podmienky pomoci, možno ich považovať za zlučiteľné s pravidlami štátnej pomoci, ak spĺňajú určité požiadavky. Členské štáty môžu bez predchádzajúceho oznámenia Komisii implementovať napríklad pomoc vo forme zníženia harmonizovaných environmentálnych daní, ak sa dodržia minimálne úrovne zdaňovania a pravidiel stanovené v smernici o zdaňovaní energie ⁽²⁰⁾ a toto zníženie je v súlade s ustanoveniami nariadenia o skupinových výnimkách.
24. Členské štáty sa vyzývajú, aby nediskriminačným spôsobom zvažili stanovenie požiadaviek týkajúcich sa ochrany životného prostredia alebo bezpečnosti dodávok pri poskytovaní pomoci podľa oddielu 2.4 tohto oznámenia. Mohli by mať napríklad takúto podobu ⁽²¹⁾:
 - a) vyžadovať od príjemcu, aby splňal určitý podiel spotreby energie z obnoviteľných zdrojov, napr. prostredníctvom dohôd o nákupe energie alebo priamych investícií do výroby energie z obnoviteľných zdrojov;
 - b) vyžadovať investície do energetickej efektívnosti, znižovať energetickú spotrebu v súvislosti s ekonomickou produkciou, napr. znížením spotreby na výrobné procesy, vykurovanie alebo dopravu;
 - c) vyžadovať investície na zníženie alebo diverzifikáciu spotreby zemného plynu, napr. elektrifikačnými opatreniami využívajúcimi obnoviteľné zdroje energie alebo obehovými riešeniami, ako je opätovné využitie odpadových plynov;

⁽²⁰⁾ Smernica Rady 2003/96/ES z 27. októbra 2003 o reštrukturalizácii právneho rámca Spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2003, s. 51).

⁽²¹⁾ Členské štáty sa vyzývajú, aby využili možnosti poskytnutia pomoci schválenej podľa usmernení na rok 2022 týkajúcich sa štátnej pomoci v oblasti klímy, ochrany životného prostredia a energetiky, najmä pokiaľ ide o obnoviteľné zdroje energie, energetickú efektívnosť alebo iné opatrenia na dekarbonizáciu.

- d) vyžadovať flexibilitu investícií, aby sa obchodné procesy mohli lepšie prispôbiť cenovým signálom na trhoch s elektrickou energiou.
25. Členské štáty môžu poskytnúť aj pomoc na náhradu škody spôsobenej mimoriadnymi udalosťami podľa článku 107 ods. 2 písm. b) ZFEÚ. Takáto štátna pomoc zameraná na zmiernenie škôd priamo spôsobených súčasnými a výnimočnými udalosťami ruskej agresie proti Ukrajine sa môže vzťahovať aj na určité priame účinky zavedených hospodárskych sankcií alebo protopatrení, ktoré negatívne ovplyvňujú daného príjemcu pri vykonávaní jeho hospodárskej činnosti alebo konkrétnej a oddeliteľnej časti jeho hospodárskej činnosti.
26. Členské štáty musia takéto opatrenia pomoci notifikovať a Komisia ich posúdi priamo podľa článku 107 ods. 2 písm. b) ZFEÚ. Takáto pomoc sa môže poskytnúť podnikom v ťažkostiach.
27. Na prepravu utečencov a humanitárneho materiálu sa pravidlá EÚ o štátnej pomoci v zásade nevzťahujú, pokiaľ štát koná v rámci výkonu verejných právomocí (na rozdiel od vykonávania ekonomickej činnosti) a pokiaľ sa dopravné služby nenakupujú drahšie, než je trhovú cenu.
28. Pomoc, ktorú členské štáty poskytujú podľa tohto oznámenia podnikom a ktorá sa poskytuje prostredníctvom úverových inštitúcií v úlohe finančných sprostredkovateľov, musí byť pre tieto podniky priamym prínosom. Môže však predstavovať nepriamu výhodu pre finančných sprostredkovateľov. Napriek tomu v zmysle oddielov 2.2 a 2.3 takéto nepriame zvýhodnenie nemá za cieľ zachovať ani prinavrátiť životaschopnosť, likviditu či solventnosť úverových inštitúcií. Preto by sa takéto pomoc nekategorizovala ako mimoriadna verejná finančná podpora podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/59/EÚ (smernica o ozdravení a riešení krízových situácií bánk)⁽²²⁾ ani podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 806/2014 (nariadenie o jednotnom mechanizme riešenia krízových situácií – SRM)⁽²³⁾ a neposudzovala by sa ani podľa pravidiel štátnej pomoci vzťahujúcich sa na bankový sektor⁽²⁴⁾.
29. Pomoc, ktorú členské štáty poskytujú úverovým inštitúciám podľa článku 107 ods. 2 písm. b) ZFEÚ na náhradu priamych škôd, ktoré vznikli v dôsledku súčasnej krízy a ktorej cieľom nie je zachovať alebo obnoviť životaschopnosť, likviditu alebo platobnú schopnosť inštitúcie alebo subjektu, by sa nepovažovala za mimoriadnu verejnú finančnú podporu podľa smernice o ozdravení a riešení krízových situácií bánk ani podľa nariadenia o SRM a neposudzovala by sa ani podľa pravidiel štátnej pomoci uplatniteľných na bankový sektor⁽²⁵⁾.
30. Ak by úverové inštitúcie v dôsledku súčasnej krízy a sankcií zavedených v súvislosti s uvedenou agresiou potrebovali mimoriadnu verejnú finančnú podporu (pozri článok 2 ods. 1 bod 28 smernice o ozdravení a riešení krízových situácií bánk a článok 3 ods. 1 bod 29 nariadenia o SRM) vo forme likvidity, rekapitalizácie alebo opatrenia zameraného na znehodnotenú aktíva, bude treba posúdiť, či opatrenie spĺňa podmienky článku 32 ods. 4 písm. d) bodov i), ii), resp. iii) uvedenej smernice a článku 18 ods. 4 písm. d) bodov i), ii), resp. iii) uvedeného nariadenia. Ak sú tieto podmienky splnené, úverová inštitúcia, ktorá dostane takúto mimoriadnu verejnú finančnú podporu, by sa nepovažovala za inštitúciu, ktorá zlyháva alebo pravdepodobne zlyhá.

⁽²²⁾ Ú. v. EÚ L 173, 12.6.2014, s. 190, pozri článok 2 ods. 1 bod 28 smernice o ozdravení a riešení krízových situácií bánk.

⁽²³⁾ Ú. v. EÚ L 225, 30.7.2014, s. 1, pozri článok 3 ods. 1 bod 29 nariadenia o SRM.

⁽²⁴⁾ Oznámenie o rekapitalizácii finančných inštitúcií v súčasnej finančnej kríze: obmedzenie pomoci na nevyhnutné minimum a opatrenia proti neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže (Ú. v. EÚ C 10, 15.1.2009, s. 2); oznámenie Komisie o zaobchádzaní so znehodnotenými aktívami v bankovom sektore Spoločenstva, (Ú. v. EÚ C 72, 26.3.2009, s. 1); oznámenie Komisie o návrate k životaschopnosti a hodnotení reštrukturalizačných opatrení vo finančnom sektore v podmienkach súčasnej krízy podľa pravidiel štátnej pomoci (Ú. v. EÚ C 195, 19.8.2009, s. 9); oznámenie Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci na podporné opatrenia v prospech bánk v súvislosti s finančnou krízou od 1. januára 2011 (Ú. v. EÚ C 329, 7.12.2010, s. 7); oznámenie Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci na podporné opatrenia v prospech bánk v súvislosti s finančnou krízou od 1. januára 2012 (Ú. v. EÚ C 356, 6.12.2011, s. 7) a oznámenie Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci na podporné opatrenia v prospech bánk v súvislosti s finančnou krízou od 1. augusta 2013 („oznámenie o bankovníctve z roku 2013“) (Ú. v. EÚ C 216, 30.7.2013, s. 1).

⁽²⁵⁾ Všetky opatrenia na podporu úverových inštitúcií alebo iných finančných inštitúcií, ktoré predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, ktoré nepatria do pôsobnosti tohto oznámenia, sa musia notifikovať Komisii a budú sa posudzovať podľa príslušných pravidiel štátnej pomoci.

31. Pokiaľ sa týmito opatreniami riešia problémy spojené s agresiou Ruska proti Ukrajine a sankciami zavedenými v súvislosti touto agresiou, považovali by sa za opatrenia, ktoré spadajú pod bod 45 oznámenia o bankovníctve z roku 2013 ⁽²⁶⁾, v ktorom sa stanovuje výnimka z požiadavky rozdelenia bremena medzi akcionárov a podriadených veriteľov.
32. Pomoc poskytnutá podľa tohto oznámenia nesmie byť podmienená premiestnením výrobnnej činnosti alebo inej činnosti príjemcu z inej krajiny v EHP na územie členského štátu poskytujúceho pomoc. Takáto podmienka by mohla poškodiť vnútorný trh. Toto pravidlo platí bez ohľadu na počet pracovných miest, ktoré skutočne zanikli v pôvodnej prevádzkarni príjemcu v EHP.
33. Pomoc podľa tohto oznámenia sa neposkytuje podnikom, na ktoré sa vzťahujú sankcie, ktoré prijala EÚ, a okrem iného ani:
 - a) osobám, subjektom alebo orgánom konkrétne uvedeným v právnych aktoch, ktorými sa tieto sankcie ukladajú;
 - b) podnikom vo vlastníctve alebo pod kontrolou osôb, subjektov alebo orgánov, na ktoré sú zamerané sankcie, ktoré prijala EÚ; alebo
 - c) podnikom pôsobiacim v priemyselných odvetviach, na ktoré sú zamerané sankcie, ktoré prijala EÚ, keďže pomoc by marila ciele príslušných sankcií.

1.5. Uplatniteľnosť článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ

34. Podľa článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ môže Komisia vyhlásiť pomoc za zlučiteľnú s vnútorným trhom, ak je určená „na nápravu vážnej poruchy fungovania v hospodárstve členského štátu“. V tejto súvislosti súdy Únie rozhodli, že daná porucha musí mať vplyv na celé hospodárstvo daného členského štátu alebo jeho podstatnú časť, a nie iba na jeden z jeho regiónov alebo jednu z častí jeho územia. Okrem toho je to v súlade s potrebou prísneho výkladu každého mimoriadneho ustanovenia, akým je aj článok 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ ⁽²⁷⁾. Tento výklad Komisia pri svojom rozhodovaní dôsledne uplatňuje ⁽²⁸⁾.
35. Komisia sa domnieva, že agresia Ruska proti Ukrajine, sankcie, ktoré EÚ alebo jej medzinárodní partneri zaviedli, a protopatrenia, ktoré prijalo napríklad Rusko, spôsobili značnú hospodársku neistotu, narušili obchodné toky a dodávateľské reťazce a viedli k mimoriadne veľkému a neočakávanému zvýšeniu cien, najmä v prípade zemného plynu a elektriny, ale aj mnohých ďalších vstupov, surovín a primárneho tovaru vrátane agropotravinárskeho odvetvia. Tieto účinky kumulatívnym pôsobením vážne narušili fungovanie hospodárstva vo všetkých členských štátoch. Narušenia dodávateľského reťazca a zvýšená neistota majú priame aj nepriame účinky s dosahom na mnohé odvetvia. Okrem toho rastúce ceny energií ovplyvňujú prakticky každú hospodársku činnosť vo všetkých členských štátoch. Komisia preto usudzuje, že vážnou poruchou hospodárstva je postihnutý široký okruh hospodárskych odvetví vo všetkých členských štátoch. Na základe toho sa Komisia domnieva, že je vhodné stanoviť kritériá na posúdenie opatrení štátnej pomoci, ktorú môžu členské štáty poskytnúť na nápravu tejto vážnej poruchy.
36. Štátna pomoc je konkrétne odôvodnená a môže byť vyhlásená za zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ na obmedzené obdobie, pokiaľ slúži na nápravu nedostatku likvidity v podnikoch, ktoré sú priamo alebo nepriamo postihnuté vážnou poruchou fungovania hospodárstva, ktorá je dôsledkom ruskej vojenskej agresie proti Ukrajine, sankcií, ktoré zaviedla EÚ alebo jej medzinárodní partneri, ako aj hospodárskych protipatrení, ktoré prijalo napríklad Rusko.
37. Komisia v tomto oznámení stanovuje kritériá na posúdenie zlučiteľnosti, ktoré bude v zásade uplatňovať na pomoc poskytnutú v tomto kontexte členskými štátmi podľa článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ. Členské štáty preto musia preukázať, že opatrenia štátnej pomoci notifikované Komisii a patriace do rozsahu pôsobnosti tohto oznámenia sú

⁽²⁶⁾ V zmysle vymedzenia v poznámke pod čiarou 24.

⁽²⁷⁾ Spojené veci T-132/96 a T-143/96 Freistaat Sachsen a iní/Komisia, EU:T:1999:326, bod 167.

⁽²⁸⁾ Rozhodnutie Komisie 98/490/ES vo veci C 47/96 Crédit Lyonnais (Ú. v. ES L 221, 8.8.1998, s. 28), bod 10.1; rozhodnutie Komisie 2005/345/ES vo veci C 28/02 Bankgesellschaft Berlin (Ú. v. EÚ L 116, 4.5.2005, s. 1), bod 153 a nasl.; a rozhodnutie Komisie 2008/263/ES vo veci C 50/06 BAWAG (Ú. v. EÚ L 83, 26.3.2008, s. 7), bod 166. Pozri rozhodnutie Komisie vo veci NN 70/07 Northern Rock (Ú. v. EÚ C 43, 16.2.2008, s. 1); rozhodnutie Komisie vo veci NN 25/08, pomoc na záchranu pre Risikoabschirmung WestLB (Ú. v. EÚ C 189, 26.7.2008, s. 3); rozhodnutie Komisie zo 4. júna 2008 o štátnej pomoci C 9/08 v prospech Sachsen LB (Ú. v. EÚ L 104, 24.4.2009, s. 34) a rozhodnutie Komisie zo 16. júna 2017 vo veci SA.32544 (2011/C), reštrukturalizácia spoločnosti TRAINOSE S.A. (Ú. v. EÚ L 186, 24.7.2018, s. 25).

nevyhnutné, vhodné a primerané na nápravu vážnej poruchy fungovania v hospodárstve dotknutého členského štátu a že boli splnené všetky požiadavky stanovené v tomto oznámení.

38. Opatrenia štátnej pomoci notifikované a posudzované podľa tohto oznámenia sú určené na podporu podnikov pôsobiacich v EÚ, ktoré sú postihnuté ruskou vojenskou agresiou a/alebo dôsledkami zavedených hospodárskych sankcií a odvetnými protiopatreniami, ktoré prijalo napríklad Rusko. Opatrenia pomoci sa nesmú v žiadnom prípade použiť na oslabenie zamýšľaných účinkov sankcií, ktoré zaviedla EÚ alebo jej medzinárodní partneri, a musia byť v plnom súlade s pravidlami proti obchádzaniu zákazov podľa platných nariadení⁽²⁹⁾. Predovšetkým sa musí zabrániť tomu, aby fyzické osoby alebo subjekty, ktoré podliehajú sankciám, mali z takýchto opatrení priamy alebo nepriamy prospech⁽³⁰⁾.
39. Opatrenia štátnej pomoci, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tohto oznámenia, možno navzájom kumulovať v súlade s požiadavkami v osobitných častiach tohto oznámenia. Opatrenia štátnej pomoci, na ktoré sa vzťahuje toto oznámenie, možno kumulovať s pomocou podľa nariadení o pomoci *de minimis*⁽³¹⁾ alebo s pomocou podľa nariadení o skupinových výnimkách⁽³²⁾ za predpokladu, že sa dodržiavajú ustanovenia a pravidlá kumulácie zakotvené v uvedených nariadeniach. Opatrenia štátnej pomoci, na ktoré sa vzťahuje toto oznámenie, možno kumulovať s pomocou poskytnutou podľa dočasného rámca pre COVID-19⁽³³⁾, ak sa dodržia ich príslušné pravidlá kumulácie. Ak členské štáty poskytnú úvery alebo záruky podľa dočasného rámca pre COVID-19, ako aj podľa tohto oznámenia rovnakému príjemcovi a keď sa celková výška istiny úveru vypočíta na základe takých potrieb likvidity príjemcu, ktoré sám nahlásil, členské štáty musia zabezpečiť, aby sa tieto potreby likvidity pokryli danou pomocou len raz. Podobne sa pomoc podľa tohto oznámenia môže kumulovať s pomocou podľa článku 107 ods. 2 písm. b) ZFEÚ, nesmie však dochádzať k nadmernej kompenzácii škôd, ktoré utrpel príjemca.

2. DOČASNÉ OPATRENIA ŠTÁTNEJ POMOCI

2.1. Obmedzené sumy pomoci

40. Okrem existujúcich možností na základe článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ môžu v súčasnej kríze byť primeraným, potrebným a cieleným riešením aj dočasné obmedzené sumy pomoci pre podniky, ktoré trpia v dôsledku ruskej agresie proti Ukrajine a/alebo uložených sankcií alebo prijatých odvetných protiopatrení.
41. Komisia bude považovať takúto štátnu pomoc za zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ za predpokladu, že sú splnené všetky tieto podmienky (osobitné ustanovenia pre sektor poľnohospodárskej prvovýroby a sektor rybolovu a akvakultúry sú stanovené v bode 42):

⁽²⁹⁾ Napríklad článok 12 nariadenia Rady (EÚ) č. 833/2014 z 31. júla 2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 229, 31.7.2014, s. 1).

⁽³⁰⁾ Vzhľadom na osobitnú situáciu dvoch po sebe idúcich kríz, ktoré postihli podniky viacerými spôsobmi, sa členské štáty môžu rozhodnúť, že podľa tohto oznámenia poskytnú pomoc aj podnikom v ťažkostiach.

⁽³¹⁾ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1407/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis (Ú. v. EÚ L 352, 24.12.2013, s. 1); nariadenie Komisie (EÚ) č. 1408/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis v sektore poľnohospodárstva (Ú. v. EÚ L 352, 24.12.2013, s. 9); nariadenie Komisie (EÚ) č. 717/2014 z 27. júna 2014 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis v sektore rybolovu a akvakultúry (Ú. v. EÚ L 190, 28.6.2014, s. 45); a nariadenie Komisie (EÚ) č. 360/2012 z 25. apríla 2012 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis v prospech podnikov poskytujúcich služby všeobecného hospodárskeho záujmu (Ú. v. EÚ L 114, 26.4.2012, s. 8).

⁽³²⁾ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách); nariadenie Komisie (EÚ) č. 702/2014 z 25. júna 2014, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L 193, 1.7.2014, s. 1); a nariadenie Komisie (EÚ) č. 1388/2014 zo 16. decembra 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci poskytovanej podnikom pôsobiacim vo výrobe, spracovaní a odbyte produktov rybolovu a akvakultúry za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L 369, 24.12.2014, s. 37).

⁽³³⁾ Oznámenie Komisie – Dočasný rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v súčasnej situácii spôsobenej nákazou COVID-19 (Ú. v. EÚ C 91I, 20.3.2020, s. 1), zmenené oznámeniami Komisie C(2020) 2215 (Ú. v. EÚ C 112I, 4.4.2020, s. 1), C(2020) 3156 (Ú. v. EÚ C 164, 13.5.2020, s. 3), C(2020) 4509 (Ú. v. EÚ C 218, 2.7.2020, s. 3), C(2020) 7127 (Ú. v. EÚ C 340I, 13.10.2020, s. 1), C(2021) 564 (Ú. v. EÚ C 34, 1.2.2021, s.6) a C(2021) 8442 (Ú. v. EÚ C 473, 24.11.2021, s. 1).

- a) celková pomoc v ktoromkoľvek momente nepresahuje 400 000 EUR na podnik ⁽³⁴⁾. pomoc sa smie poskytnúť vo forme priamych grantov, daňových a platobných zvýhodnení alebo v iných formách, ako sú vratné preddavky, záruky ⁽³⁵⁾, úvery ⁽³⁶⁾ a vlastné imanie, a to za predpokladu, že celková nominálna hodnota takýchto opatrení nepresahuje celkový strop vo výške 400 000 EUR na podnik; Všetky uvedené čísla musia byť vyjadrené ako hrubá suma, čiže pred odrátaním dane alebo iných nákladov;
- b) pomoc sa poskytne na základe schémy s odhadovaným rozpočtom;
- c) pomoc sa poskytne najneskôr do 31. decembra 2022 ⁽³⁷⁾;
- d) pomoc sa poskytuje podnikom zasiahnutým krízou;
- e) pomoc poskytnutá podnikom pôsobiacim v oblasti spracovania a marketingu poľnohospodárskych výrobkov ⁽³⁸⁾ je podmienená tým, že sa čiastočne alebo úplne nepostúpi prvovýrobcovi, a nie je stanovená na základe ceny alebo množstva výrobkov umiestnených na trh dotknutými podnikmi alebo zakúpených od prvovýrobcov, a to s výnimkou prípadov, keď dotknuté podniky výrobky zakúpené od prvovýrobcov buď neumiestnili na trh, alebo ich použili na nepotravinové účely, ako je destilácia, metanizácia či kompostovanie.
42. Odchylné od bodu 41 písm. a) sa na pomoc poskytnutú podnikom pôsobiacim v poľnohospodárskej prvovýrobe ⁽³⁹⁾, odvetviach rybolovu a akvakultúry ⁽⁴⁰⁾ uplatňujú okrem podmienok uvedených v bode 41 **Error! No bookmark name given.** písm. b) až d) aj tieto osobitné podmienky:
- a) celková pomoc v ktoromkoľvek momente nepresahuje 35 000 EUR na podnik ⁽⁴¹⁾; pomoc sa smie poskytnúť vo forme priamych grantov, daňových a platobných zvýhodnení alebo v iných formách, ako sú vratné preddavky, záruky ⁽⁴²⁾, úvery ⁽⁴³⁾ a vlastné imanie, a to za predpokladu, že celková nominálna hodnota takýchto opatrení nepresahuje celkový strop vo výške 35 000 EUR na podnik; všetky uvedené čísla musia byť vyjadrené ako hrubá suma, čiže pred odrátaním dane alebo iných nákladov;
- b) pomoc poskytnutá podnikom pôsobiacim v poľnohospodárskej prvovýrobe sa nestanovuje na základe ceny alebo množstva produktov na trhu;
- c) pomoc podnikom pôsobiacim v odvetví rybolovu a akvakultúry sa netýka žiadnej z kategórií pomoci uvedených v článku 1 ods. 1 písm. a) až k) nariadenia (EÚ) č. 717/2014 ⁽⁴⁴⁾.

⁽³⁴⁾ Pomoc poskytnutá na základe schém schválených podľa tohto oddielu, ktorá sa vráti pred poskytnutím novej pomoci podľa tohto oddielu, sa pri určovaní toho, či sa prekročil príslušný strop, nebude zohľadňovať.

⁽³⁵⁾ Ak sa pomoc poskytuje vo forme záruk podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 47 písm. h).

⁽³⁶⁾ Ak sa pomoc poskytuje vo forme úverov podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 50 písm. g).

⁽³⁷⁾ Ak sa pomoc poskytuje vo forme daňového zvýhodnenia, dátum vzniku daňovej povinnosti, na ktorú sa táto výhoda poskytuje, musí byť najneskôr 31. decembra 2022.

⁽³⁸⁾ Ako sa vymedzuje v článku 2 ods. 6 a 7 nariadenia Komisie (EÚ) č. 702/2014 z 25. júna 2014, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L 193, 1.7.2014, s. 1).

⁽³⁹⁾ Podľa vymedzenia v článku 2 ods. 5 nariadenia Komisie (EÚ) č. 702/2014 z 25. júna 2014, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L 193, 1.7.2014, s. 1).

⁽⁴⁰⁾ Podľa vymedzenia v článku 2 ods. 1 nariadenia Komisie (EÚ) č. 717/2014 z 27. júna 2014 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis v sektore rybolovu a akvakultúry (Ú. v. EÚ L 190, 28.6.2014, s. 45).

⁽⁴¹⁾ Pomoc poskytnutá na základe schém schválených podľa tohto oddielu, ktorá sa vráti pred poskytnutím novej pomoci podľa tohto oddielu, sa pri určovaní toho, či sa prekročil príslušný strop, nezohľadňuje.

⁽⁴²⁾ Ak sa pomoc poskytuje vo forme záruk podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 47 písm. h).

⁽⁴³⁾ Ak sa pomoc poskytuje vo forme úverov podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 50 písm. g).

⁽⁴⁴⁾ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 717/2014 z 27. júna 2014 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis v sektore rybolovu a akvakultúry (Ú. v. EÚ L 90, 28.6.2014, s. 45).

43. Ak podnik pôsobí vo viacerých sektoroch, na ktoré sa v súlade s bodom 41 **Error! No bookmark name given.** písm. a) a bodom 42 **Error! No bookmark name given.** písm. a) vzťahujú rôzne maximálne sumy, dotknutý členský štát vhodnými prostriedkami, ako je napríklad oddelenie účtov, musí zabezpečiť, aby sa pri každej z týchto činností dodržal príslušný strop a aby sa neprekročila celková maximálna suma 400 000 EUR na podnik. Ak podnik pôsobí v sektoroch, na ktoré sa vzťahuje bod 42 **Error! No bookmark name given.** písm. a), nemala by sa prekročiť celková maximálna suma 35 000 EUR na podnik.
44. Opatrenia schválené podľa tohto oznámenia vo forme vratných preddavkov, záruk, úverov alebo iných návratných nástrojov možno konvertovať na iné formy pomoci, ako napríklad granty, za predpokladu, že konverzia sa uskutoční najneskôr do 30. júna 2023 a sú splnené podmienky uvedené v tomto oddiele.

2.2. Podpora likvidity vo forme záruk

45. V záujme zabezpečenia prístupu k likvidite pre podniky postihnuté súčasnou krízou môžu byť verejné záruky za úvery na obmedzené obdobie a výšku úveru za súčasných okolností primeraným, potrebným a cieľovým riešením.
46. V prípade tej istej podkladovej istiny úveru sa záruky poskytnuté podľa tohto oddielu nesmú kumulovať s pomocou poskytnutou podľa oddielu 2.3 tohto oznámenia a naopak, ani s pomocou poskytnutou podľa oddielov 3.2 alebo 3.3 dočasného rámca pre COVID-19. Záruky poskytnuté podľa tohto oddielu možno kumulovať v prípade rôznych úverov za predpokladu, že celková suma úverov na príjemcu neprekračuje stropy stanovené v bode 47 písm. e) tohto oznámenia. Prijemca smie súčasne využívať viaceré opatrenia podľa tohto oddielu za predpokladu, že celková suma úverov na príjemcu neprekračuje stropy stanovené v bode 47 písm. e).
47. Komisia bude považovať takúto štátnu pomoc vo forme verejných záruk za zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ za týchto podmienok:
- verejné záruky sa poskytujú na nové individuálne úvery pre podniky;
 - poplatky za záruky za individuálne úvery sa stanovujú na minimálnej úrovni, ktorá sa postupne zvyšuje v závislosti od dĺžky trvania zaručených úverov, ako sa uvádza v tejto tabuľke:

Druh príjemcu	Za 1. rok	Za 2. a 3. rok	Za 4. až 6. rok
MSP	25 bazických bodov	50 bazických bodov	100 bazických bodov
Veľké podniky	50 bazických bodov	100 bazických bodov	200 bazických bodov

- alternatívne môžu členské štáty notifikovať schémy tak, že budú ako základ zohľadňovať uvedenú tabuľku, ale smú modulovať dĺžku záruky, poplatky za záruky a krytie záruky v prípade každej podkladovej istiny individuálneho úveru (napr. nižším krytím záruky by sa mohla kompenzovať dlhšia splatnosť, prípadne by sa mohli umožniť nižšie poplatky za záruky); smie sa použiť paušálny poplatok počas celého trvania záruky, ak bude vyšší ako minimálne poplatky za 1. rok uvedené v tabuľke pre každý typ príjemcu, upravené v závislosti od trvania záruky a krytia záruky podľa tohto odseku;
- záruka sa poskytne najneskôr do 31. decembra 2022;
- celková výška úverov na príjemcu, na ktoré sa poskytuje záruka podľa tohto oddielu, nesmie presiahnuť:
 - 15 % priemerného celkového ročného obratu príjemcu za posledné tri uzavreté účtovné obdobia; alebo
 - 50 % nákladov na energie počas 12 mesiacov predchádzajúcich mesiacu, v ktorom bola predložená žiadosť o pomoc;

- iii) po náležitom odôvodnení, ktoré má členský štát poskytnúť Komisii na posúdenie (napríklad v súvislosti výzvami, ktorým čelí príjemca v súčasnej kríze) ⁽⁴⁵⁾, sumu úveru možno zvýšiť na pokrytie potrieb likvidity od okamihu poskytnutia na nasledujúcich 12 mesiacov pre MSP ⁽⁴⁶⁾ a na nasledujúcich šesť mesiacov pre veľké podniky. Potreby likvidity, na ktoré sa už vzťahujú opatrenia pomoci podľa dočasného rámca pre COVID-19, nemožno riešiť opatreniami prijatými podľa tohto oznámenia. Potreby likvidity by sa mali stanoviť na základe vlastného vyhlásenia príjemcu ⁽⁴⁷⁾;
- f) trvanie záruky je obmedzené maximálne na šesť rokov s výnimkou prípadov, keď sa moduluje podľa bodu 47 písm. c), a záruka nesmie presiahnuť:
- i) 90 % istiny úveru, ak straty utrpí proporcionálne a za tých istých podmienok úverová inštitúcia a rovnako aj štát; alebo
- ii) 35 % istiny úveru, ak sa straty najprv pripíšu štátu a až potom úverovým inštitúciám (t. j. záruka za prvotné straty); a
- iii) v oboch uvedených prípadoch, keď sa objem úveru postupom času zníži, napríklad z dôvodu začatia splácania úveru, zaručená suma sa musí proporcionálne znížiť;
- g) záruka sa musí vzťahovať na úvery na financovanie investícií a/alebo prevádzkového kapitálu;
- h) záruky sa môžu poskytnúť priamo konečným príjemcom alebo úverovým inštitúciám a iným finančným inštitúciám ako finančným sprostredkovateľom. Úverové inštitúcie alebo iné finančné inštitúcie by čo v najväčšej možnej miere mali výhody verejných záruk postupovať konečným príjemcom. Finančný sprostredkovateľ musí byť schopný preukázať, že používa mechanizmus, ktorý zaisťuje, aby výhody boli postúpené v najväčšom možnom rozsahu konečným príjemcom vo forme vyšších objemov financovania, rizikovejších portfólií, menších požiadaviek na kolaterál, nižších poplatkov za záruku alebo nižších úrokových sadzieb, než by to bolo bez takýchto verejných záruk.

2.3. Podpora likvidity vo forme dotovaných úverov

48. V záujme zabezpečenia prístupu k likvidite pre podniky postihnuté súčasnou krízou môžu byť primeraným, potrebným a cieľovým riešením za súčasných okolností dotované úrokové sadzby na obmedzené obdobie a výšku úveru.
49. V prípade tej istej podkladovej istiny úveru sa úvery poskytnuté podľa tohto oddielu nekumulujú s pomocou poskytnutou podľa oddielu 2.2 tohto oznámenia a naopak. Úvery a záruky poskytnuté podľa tohto oznámenia možno kumulovať v prípade rôznych úverov za predpokladu, že celková suma úverov na príjemcu neprekračuje prahové hodnoty stanovené v bode 47 písm. d) alebo v bode 50 písm. e). Príjemca smie súčasne využívať viaceré dotované úvery podľa tohto oddielu za predpokladu, že celková suma úverov na príjemcu neprekračuje stropy stanovené v bode 50 písm. e).
50. Komisia bude považovať štátnu pomoc vo forme dotovaných úverov v reakcii na súčasnú krízu za zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ, ak budú splnené tieto podmienky:
- a) úvery sa neposkytujú úverovým inštitúciám alebo iným finančným inštitúciám;
- b) úvery sa môžu poskytovať pri znížených úrokových sadzbách, ktoré zodpovedajú minimálne súčtu základnej sadzby (1-ročnej sadzby IBOR alebo rovnocennej sadzby, ktorú uverejnila Komisia ⁽⁴⁸⁾) dostupnej k 1. februáru 2022 alebo v čase notifikácie a marží úverového rizika stanovených v tejto tabuľke:

⁽⁴⁵⁾ Príslušné odôvodnenie by sa mohlo týkať príjemcov pôsobiacich v odvetviach, ktoré sú obzvlášť postihnuté priamymi alebo nepriamymi dôsledkami agresie, a to aj sankciami, ktoré zaviedla EÚ a jej medzinárodní partneri, ako aj protiopatreniami, ktoré prijalo napríklad Rusko. Medzi tieto dôsledky môžu patriť aj narušenia dodávateľských reťazcov alebo neuhradené platby z Ruska alebo Ukrajiny, zvýšené riziká kybernetických útokov alebo rastúce ceny konkrétnych vstupov alebo surovín v dôsledku aktuálnej krízy.

⁽⁴⁶⁾ V zmysle vymedzenia v prílohe I k všeobecnému nariadeniu o skupinových výnimkách.

⁽⁴⁷⁾ Plán potrieb likvidity môže zahŕňať prevádzkový kapitál, ako aj investičné náklady.

⁽⁴⁸⁾ Základné sadzby vypočítané v súlade s oznámením Komisie o revízii spôsobu stanovenia referenčných a diskontných sadzieb (Ú. v. EÚ C 14, 19.1.2008, s. 6) a uverejnené na webovej stránke GR pre hospodársku súťaž: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

Druh príjemcu	Marža úverového rizika za 1. rok	Marža úverového rizika za 2. a 3. rok	Marža úverového rizika za 4. až 6. rok
MSP	25 základných bodov ⁽¹⁾	50 základných bodov ⁽¹⁾	100 základných bodov
Veľké podniky	50 základných bodov	100 základných bodov	200 základných bodov

(1) Minimálna celková úroková sadzba (súčet základnej sadzby a marží úverového rizika) by mala zodpovedať minimálne 10 základným bodom za rok.

- c) alternatívne môžu členské štáty notifikovať schémy tak, že budú ako základ zohľadňovať uvedenú tabuľku, ale smú modulovať splatnosť úveru a výšku marží úverového rizika; týmto spôsobom sa smie napríklad na celé obdobie úveru používať paušálna marža úverového rizika, ak je vyššia ako minimálna marža úverového rizika za 1. rok v prípade všetkých typov príjemcov, upravená v závislosti od splatnosti úveru podľa tohto odseku ⁽⁴⁹⁾;
- d) úverové zmluvy sú podpísané najneskôr do 31. decembra 2022 a sú obmedzené na maximálne šesť rokov, ak nie sú modulované podľa bodu 50 písm. c);
- e) celková výška úverov na príjemcu nesmie presiahnuť:
- 15 % priemerného celkového ročného obratu príjemcu za posledné tri uzavreté účtovné obdobia, alebo
 - 50 % nákladov na energie počas 12 mesiacov predchádzajúcich mesiacu, v ktorom bola predložená žiadosť o pomoc,
 - ak to členský štát Komisii náležite odôvodní (napríklad v súvislosti výzvami, ktorým čelí príjemca v súčasnej kríze) ⁽⁵⁰⁾, sumu úveru možno zvýšiť na pokrytie potrieb likvidity od okamihu poskytnutia na nasledujúcich 12 mesiacov pre MSP ⁽⁵¹⁾ a na nasledujúcich šesť mesiacov pre veľké podniky. Na potreby likvidity, na ktoré sa už vzťahujú opatrenia pomoci podľa dočasného rámca pre COVID-19, sa toto oznámenie nevzťahuje. Potreby likvidity by sa mali stanoviť na základe vlastného vyhlásenia príjemcu ⁽⁵²⁾;
- f) úvery sa musia vzťahovať na potreby investícií a/alebo prevádzkového kapitálu;
- g) úvery sa môžu poskytnúť priamo konečným príjemcom alebo prostredníctvom úverových inštitúcií a iných finančných inštitúcií ako finančných sprostredkovateľov. V takomto prípade úverové inštitúcie alebo iné finančné inštitúcie by mali výhody dotovaných úrokových sadzieb na úvery čo v najväčšej možnej miere postupovať konečným príjemcom. Finančný sprostredkovateľ musí byť schopný preukázať, že používa mechanizmus, ktorý zaisťuje, aby sa výhody postúpili v najväčšom možnom rozsahu konečným príjemcom, a to bez toho, aby udelenie dotovaných úverov podľa tohto odseku bolo podmienené refinancovaním existujúcich úverov.

2.4. Pomoc na dodatočné náklady v dôsledku mimoriadne prudkého zvýšenia cien zemného plynu a elektriny

51. Okrem existujúcich možností na základe článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, ako aj možností stanovených v predchádzajúcom texte, by mimoriadne prudké zvýšenie cien zemného plynu a elektriny, ktoré podniky v krátkodobom horizonte nemusia byť schopné prekonať alebo sa mu prispôsobiť, mohla stlmiť dočasná podpora. Mohli by sa ňou zmierniť následky pre podniky pri zvládaní prudkého zvýšenia nákladov v dôsledku súčasnej krízy a tiež znížiť inflačný tlak vyplývajúci zo zvyšovania cien energií. Dodatočná podpora môže byť opodstatnená na zachovanie činnosti energeticky náročných podnikov.
52. Komisia bude takúto štátnu pomoc považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ, ak sú splnené tieto podmienky:
- pomoc sa poskytne najneskôr do 31. decembra 2022;

⁽⁴⁹⁾ Minimálna celková úroková sadzba (súčet základnej sadzby a marží úverového rizika) by mala zodpovedať minimálne 10 základným bodom za rok.

⁽⁵⁰⁾ Príslušné odôvodnenie by sa mohlo týkať príjemcov pôsobiacich v odvetviach, ktoré sú obzvlášť postihnuté priamymi alebo nepriamymi dôsledkami ruskej agresie, a to aj reštriktívnymi hospodárskymi opatreniami, ktoré prijala EÚ a jej medzinárodní partneri, ako aj protiopatreniami, ktoré prijalo Rusko. Medzi tieto dôsledky môžu patriť aj narušenia dodávateľských reťazcov alebo neuhradené platby z Ruska alebo Ukrajiny, zvýšené riziká kybernetických útokov alebo rastúce ceny konkrétnych vstupov alebo surovín v dôsledku aktuálnej krízy.

⁽⁵¹⁾ V zmysle vymedzenia v prílohe I k všeobecnému nariadeniu o skupinových výnimkách.

⁽⁵²⁾ Plán potrieb likvidity môže zahŕňať prevádzkový kapitál, ako aj investičné náklady.

- b) pomoc sa smie poskytnúť vo forme priamych grantov, daňových⁽⁵³⁾ a platobných zvýhodnení alebo v iných formách, ako sú vratné preddavky, záruky⁽⁵⁴⁾, úvery⁽⁵⁵⁾ a vlastné imanie, a to za predpokladu, že celková nominálna hodnota takýchto opatrení nepresahuje uplatniteľnú intenzitu pomoci a stropy pomoci. Všetky uvedené čísla musia byť vyjadrené ako hrubá suma, čiže pred odrátaním dane alebo iných nákladov;
- c) pomoc poskytnutú podľa tohto oznámenia vo forme vratných preddavkov, záruk, úverov alebo iných návratných nástrojov možno konvertovať na iné formy pomoci, ako napríklad granty, za predpokladu, že konverzia sa uskutoční najneskôr do 30. júna 2023 a sú splnené podmienky uvedené v tomto oddiele;
- d) pomoc sa poskytne na základe schémy s odhadovaným rozpočtom. Členské štáty môžu obmedziť pomoc na činnosti podporujúce konkrétne hospodárske oblasti, ktoré sú mimoriadne dôležité pre hospodárstvo alebo bezpečnosť a odolnosť vnútorného trhu. Takéto obmedzenia však musia byť koncipované všeobecne a nesmú viesť k umelému obmedzovaniu potenciálnych príjemcov;
- e) oprávnené náklady podľa tohto opatrenia sa vypočítajú na základe zvýšených nákladov na zemný plyn a elektrinu v súvislosti s ruskou agresiou proti Ukrajine. Oprávneným nákladom je súčin jednotiek zemného plynu a elektriny, ktoré si podnik zaobstaral od externých dodávateľov ako konečný spotrebiteľ⁽⁵⁶⁾ v období od 1. februára 2022 najneskôr do 31. decembra 2022 („oprávnené obdobie“), a určitého zvýšenia ceny, ktorú podnik platí za spotrebovanú jednotku (vyjadrenú napríklad v EUR/MWh). Dané zvýšenie ceny sa vypočíta ako rozdiel medzi jednotkovou cenou, ktorú podnik platil v danom mesiaci oprávneného obdobia, a dvojnásobkom (200 %) jednotkovej ceny, ktorú podnik platil v priemere počas referenčného obdobia od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021⁽⁵⁷⁾;
- f) celková pomoc na podnik v ktoromkoľvek momente nepresahuje [30 %] oprávnených nákladov do maximálnej výšky 2 mil. EUR;
- g) orgán poskytujúci pomoc môže podniku vyplatiť zálohovú platbu, ak sa pomoc poskytuje pred vznikom oprávnených nákladov. Orgán poskytujúci pomoc sa pri tom môže opierať o odhady oprávnených súm za predpokladu, že sú dodržané stropy stanovené v bode 52 písm. f). Orgán poskytujúci pomoc je povinný príslušné stropy overiť *ex post* na základe skutočne vzniknutých nákladov a spätne vymáhať každú platbu pomoci, ktorá tieto stropy presahuje, najneskôr šesť mesiacov po skončení oprávneného obdobia;
- h) pomoc poskytovanú podľa tohto bodu 52 možno kumulovať s pomocou poskytovanou podľa oddielu 2.1 pod podmienkou, že celková suma nepresiahne 2 milióny EUR.
53. V určitých situáciách môže byť potrebná ďalšia pomoc na zabezpečenie pokračovania hospodárskej činnosti. Členské štáty môžu na tento účel udeliť pomoc, ktorá presahuje hodnoty vypočítané podľa bodu 52 písm. e) a f), pričom okrem splnenia podmienok v bode 52 písm. a) až d) a g) treba splňať aj tieto podmienky:
- a) podnik je oprávnený, ak je „energeticky náročným podnikom“ v zmysle článku 17 ods. 1 písm. a) prvého pododseku smernice o zdaňovaní energie⁽⁵⁸⁾, to znamená, ak nákupy energetických výrobkov (vrátane energetických výrobkov iných než zemný plyn a elektrina) dosahujú prinajmenšom 3,0 % výrobnéj hodnoty⁽⁵⁹⁾;
- b) podnik je oprávnený, ak mu vznikajú prevádzkové straty⁽⁶⁰⁾, pričom zvýšenie oprávnených nákladov, ako sa vymedzuje v bode 52 písm. e), musí predstavovať aspoň 50 % prevádzkovej straty počas oprávneného obdobia, ako sa vymedzuje v bode 52 písm. e);
- c) celková pomoc nepresahuje 50 % oprávnených nákladov a predstavuje maximálne 80 % prevádzkových strát podniku;

⁽⁵³⁾ Ak sa pomoc poskytuje vo forme daňového zvýhodnenia, dátum vzniku daňovej povinnosti, na ktorú sa táto výhoda poskytuje, musí byť najneskôr 31. decembra 2022.

⁽⁵⁴⁾ Ak sa pomoc poskytuje vo forme záruk podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 47 písm. h).

⁽⁵⁵⁾ Ak sa pomoc poskytuje vo forme úverov podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 50 písm. g).

⁽⁵⁶⁾ Ako podnik preukázal, napr. na základe príslušnej faktúry. Počítať sa bude len konečná spotreba, predaj a vlastná výroba sú vylúčené.

⁽⁵⁷⁾ $[p(t) - p(\text{ref}) * 2] * q(t)$, kde p označuje jednotkovú cenu, q spotrebované množstvo, ref je referenčné obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021 a t je daný mesiac v období od 1. februára do 31. decembra 2022.

⁽⁵⁸⁾ Smernica Rady 2003/96/ES z 27. októbra 2003 o reštrukturalizácii právneho rámca Spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2003, s. 51).

⁽⁵⁹⁾ Na základe správ o finančnom účtovníctve za kalendárny rok 2021 alebo najnovšej ročnej účtovnej závierky.

⁽⁶⁰⁾ Predpokladá sa, že podnik má prevádzkové straty, keď je hodnota EBITDA (príjmy pred započítaním úrokov, daní, odpisov a amortizácie s výnimkou jednorazových znížení hodnoty) za oprávnené obdobie záporná.

- d) celková pomoc v ktoromkoľvek momente nepresahuje 25 miliónov EUR na podnik;
- e) v prípade energeticky náročných podnikov, ktoré pôsobia v odvetviach alebo pododvetviach uvedených v prílohe I, možno celkovú pomoc zvýšiť maximálne na 70 % oprávnených nákladov súvisiacich s produkciou výrobkov v odvetviach alebo pododvetviach uvedených v prílohe I a táto pomoc môže dosiahnuť maximálne 80 % prevádzkových strát týchto činností. Celková pomoc nesmie v ktoromkoľvek momente presiahnuť 50 miliónov EUR na podnik, pričom na činnosti, ktoré nie sú uvedené v prílohe I, nemožno poskytnúť viac než 25 miliónov EUR. Ak podnik pôsobí vo viacerých odvetviach, na ktoré sa podľa tohto bodu 53 vzťahujú rôzne maximálne sumy, dotknutý členský štát vhodnými prostriedkami, ako je napríklad oddelenie účtov, zabezpečí, aby sa pri každej z týchto činností dodržal príslušný strop a aby sa neprekročila celková maximálna suma 50 miliónov EUR na podnik;
- f) pomoc podľa tohto bodu 53 možno kumulovať s pomocou podľa oddielu 2.1 za predpokladu, že sa nepresiahnu stropy špecifikované v bode 53 písm. d) alebo e).

3. MONITOROVANIE A PODÁVANIE SPRÁV

- 54. Členské štáty musia uverejniť príslušné informácie o každej individuálnej pomoci nad 100 000 EUR ⁽⁶¹⁾ poskytnutej podľa tohto oznámenia a nad 10 000 EUR ⁽⁶²⁾ v sektoroch poľnohospodárskej prvovýroby a rybolovu na súhrnnej webovej stránke štátnej pomoci alebo v príslušnom IT nástroji Komisie ⁽⁶³⁾ do 12 mesiacov odo dňa poskytnutia pomoci.
- 55. Členské štáty musia Komisii predkladať výročné správy ⁽⁶⁴⁾.
- 56. Členské štáty musia zabezpečiť, aby sa viedli podrobné záznamy o poskytovaní pomoci, na ktorú sa vzťahuje toto oznámenie. Tieto záznamy, ktoré musia obsahovať všetky informácie potrebné na preukázanie toho, že boli dodržané potrebné podmienky, sa musia archivovať 10 rokov od poskytnutia pomoci a na požiadanie predložiť Komisii.
- 57. Komisia môže požiadať o dodatočné informácie o poskytnutej pomoci, najmä s cieľom overiť, či sa dodržali podmienky rozhodnutia Komisie o schválení opatrenia pomoci.
- 58. S cieľom monitorovať vykonávanie tohto oznámenia môže Komisia požiadať členské štáty, aby poskytli súhrnné informácie o využívaní opatrení štátnej pomoci na nápravu vážnej poruchy fungovania hospodárstva v dôsledku súčasnej krízy a súvisiacich restriktívnych opatrení.

4. ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

- 59. Komisia uplatňuje toto oznámenie od 1. februára 2022, a to so zreteľom na hospodársky vplyv ruskej agresie proti Ukrajine a na následné sankcie. Toto oznámenie je odôvodnené súčasnými výnimočnými okolnosťami a nebude sa uplatňovať po dátumoch v ňom uvedených.
- 60. Komisia zreviduje všetky oddiely tohto oznámenia pred 31. decembrom 2022 na základe dôležitých aspektov hospodárskej súťaže alebo hospodárskych aspektov, ako aj vývoja medzinárodnej situácie. Pokiaľ to bude užitočné, Komisia môže poskytnúť aj ďalšie vysvetlenie svojho prístupu k špecifickým otázkam.

⁽⁶¹⁾ Ide o informácie požadované v prílohe III k nariadeniu Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 a v prílohe III k nariadeniu Komisie (EÚ) č. 702/2014. Pri vratných preddavkoch, zárukách, úveroch, podriadených úveroch a iných formách pomoci sa nominálna hodnota podkladového finančného nástroja musí zadávať za každého príjemcu. Pri daňových a platobných zvýhodneniach možno výšku individuálnej pomoci uvádzať v rozpätiach.

⁽⁶²⁾ Ide o informácie požadované v prílohe III k nariadeniu Komisie (EÚ) č. 702/2014 a v prílohe III k nariadeniu Komisie (EÚ) č. 1388/2014 zo 16. decembra 2014. Pri vratných preddavkoch, zárukách, úveroch, podriadených úveroch a iných formách pomoci sa nominálna hodnota podkladového finančného nástroja musí zadávať za každého príjemcu. Pri daňových a platobných zvýhodneniach možno výšku individuálnej pomoci uvádzať v rozpätiach.

⁽⁶³⁾ Verejné vyhľadávanie v databáze transparentnosti poskytovania štátnej pomoci umožňuje prístup k informáciám o konkrétnych prípadoch štátnej pomoci, ktoré poskytli členské štáty v súlade s európskymi požiadavkami na transparentnosť štátnej pomoci, a možno ich nájsť na adrese <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=sk>.

⁽⁶⁴⁾ Ú. v. EÚ L 140, 30.4.2004, s. 1.

61. Komisia v úzkej spolupráci s dotknutými členskými štátmi zabezpečí rýchle posúdenie opatrení po jednoznačnej a úplnej notifikácii opatrení, na ktoré sa toto oznámenie vzťahuje. Členské štáty by mali Komisiu informovať o svojich zámeroch a oznámiť jej úmysly zaviesť príslušné opatrenia, a to čo najskôr a čo najúplnejšie. Komisia bude v tomto procese členskými štátmi poskytovať usmernenie a pomoc.
-

PRÍLOHA

Obzvlášť postihnuté odvetvia a pododvetvia

	Kód NACE	Opis
1.	14.11	Výroba kožených odevov
2.	24.42	Výroba hliníka
3.	20.13	Výroba ostatných základných anorganických chemikálií
4.	24.43	Výroba olova, zinku a cínu
5.	17.11	Výroba celulózy
6.	07.29	Dobývanie ostatných neželezných kovových rúd
7.	17.12	Výroba papiera a lepenky
8.	24.10	Výroba surového železa a ocele a ferozliatin
9.	20.17	Výroba syntetického kaučuku v primárnej forme
10.	24.51	Odlievanie železa
11.	20.60	Výroba umelých vlákien
12.	19.20	Výroba rafinovaných ropných produktov
13.	24.44	Výroba medi
14.	20.16	Výroba plastov v primárnej forme
15.	13.10	Príprava a spriadanie textilných vlákien
16.	24.45	Výroba ostatných neželezných kovov
17.	23.31	Výroba keramických obkladačiek a dlaždíc
18.	13.95	Výroba netkaného textilu a výrobkov z neho okrem odevov
19.	23.14	Výroba sklenených vlákien
20.	20.15	Výroba priemyselných hnojív a dusíkatých zlúčenín
21.	16.21	Výroba dosiek a drevených panelov
22.	23.11	Výroba plochého skla
23.	23.13	Výroba dutého skla
24.		Tieto pododvetvia v rámci odvetvia priemyselných plynov (20.11):
	20.11.11.50 20.11.12.90	vodík anorganické kyslíkaté zlúčeniny nekovov
25.		Tieto pododvetvia v rámci výroby v odvetví ostatných základných organických chemikálií (20.14):
	20.14.12.13 20.14.12.23 20.14.12.25 20.14.12.43 20.14.12.45 20.14.12.47 20.14.12.50 20.14.12.60 20.14.12.70 20.14.12.90 20.14.23.10 20.14.63.33	cyklohexán benzén toluén o-xylén p-xylén m-xylén a zmes izomérov xylénu styren etylbenzén kumén ostatné cyklické uhľovodíky etylenglykol (etándiol) 2,2'-oxydietylánol (dietylenglykol; digol)

	20.14.63.73 20.14.73.20 20.14.73.40	oxirán (etylénoxid) benzol (benzén), toluol (toluén) a xylol (xylény) naftalén a ostatné zmesi aromatických uhľovodíkov (s výnimkou benzolu, toluolu, xylolu)
26.		Toto pododvetvie v rámci výroby v odvetví ostatných nekovových minerálnych výrobkov i. n. (23.99):
	23.99.19.10	trosková vlna, horninová vlna a podobné minerálne vlny a ich zmesi, voľne uložené, v listoch alebo zvitkoch